

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno MCLXXXI. ad annum MCCCXIV.

Parisiis, 1644

Concilivm Saltzburgerse II. Qvo Statvta Qvaedam Poenalia declarantur,
anno Domini MCCCX. celebratum tempore Clementis papae V.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15974

ANNO
CHRISTI
1350.

ad solutionem decimæ istius per censuram ecclesiasticam poterunt coarctare. Item decima fiat de bonis ecclesiarum, hac taxatione præmissa, vt tempus æstimationis soluendæ decimæ bladi & vini sit inter festum sancti Michaelis & sancti Martini. De caseis autem solvatur decima, sicut prælati confueverunt denaria suis rusticis loco caseorum recipere, in festo sancti Georgii secundum ius & terræ consuetudinem.

CONCILIVM SALTZBURGENSE II.

QVO STATVTA QVÆDAM POENALIA
declarantur, anno Domini MCCCX. celebratum tem-
pore Clementis papæ V.

DECLARATIONES STATVTORVM IN

*Concilio prouinciali domini Conradi archiepiscopi
Saltzburgerensis, anno MCCCX.*

PRÆFATIO.

Nos Conradus Dei gratia sanctæ Saltzburgerensis ecclesie archiepiscopus, apostolicæ sedis legatus, Vvernhardus Patauiensis, Ioannes Brixinensis, Henricus Gurcensis, Albertus Chymensis, Fridericus Secouensis, Vvernhardus Lauentinenfis, ecclesiarum episcopi, in hoc sacrosancto prouinciali Concilio Saltzburgerensi congregato, de consilio & consensu procuratorum venerabilium Frisingensis & Ratisponensis episcoporum, plenum ad hoc mandatum habentium, ac assensu prælatorum Saltzburgerensis prouinciæ in hoc Concilio aggregatorum, nec non procuratorum assensu, huius sacri approbatione Concilii, quædam statuta poenalia priorum prouincialium Conciliorum ex certis & legitimis causis, vt animarum periculum caueatur, taliter duximus moderanda.

I.

Primo statutum de clericis tabernariis, quod incipit: Clericus non viator, cum hoc moderamine declaramus, quod causæ rationabiles & honestæ intelligi debeant istæ. Quod si clericus non viator in sacris constitutus, aut religiosus, tabernam intrauerit ad honorandum quempiam amicum, dominum, aut quamcumque honorabilem personam, vel si impræmeditate intret, oblitus constitutionis, seu ex quacumque necessaria vel vtili causa, non voluptuosa, ibique biberit vel comederit, pœna statuti præhabiti non ligetur. Hæc tamen moderatio ad lufores non extendatur.

II.

Item statutum de rationibus faciendis, quod incipit: Item ne, taliter mitigamus, quod reuocata pœna suspensionis ab ingressu ecclesiæ, prælatus qui collegio aut tribus per collegium deputatis saltem semel in anno non fecerit rationem, & a claustrari officialibus præsentibus aut vicinis claustris, & a remote distantibus semel in anno non audierit rationes, ab administratione temporalium sit suspensus: quam suspensionem si per tres menses post annum rationibus deputatum sustinuerit animo indurato, extunc arbitrio ordinarii puniatur.

III.

Item iuxta constitutionem domini Bonifacii, quæ est talis: Clerici qui clericali ordini non modicum detrahentes, se ioculatores seu galiardos faciunt, aut buffones, si per annum artem illam ignomi-

ANNO
CHRISTI
1310.

niosam exercuerint ipso iure : si autem tempore breuiori & tertio admoniti non resipuerint , careant omni priuilegio clericali. Monemus huius approbatione Concilii omnes & singulos tales , vt talem habitum & vitam non assumant , & assumptam deponant infra tres menses , quorum vnum pro primo , alterum pro secundo , & tertium pro tertio termino peremptorio assignamus , si poenam praedictam , quam ipso facto incidunt , voluerint euitare.

IV.

Item monemus abbates ordinis sancti Benedicti & praepositos & praelatos sancti Augustini totius nostrae prouinciae , vt prouincialia capitula sua , vsque ad festum purificationis proxime futurum celebrent , iuxta formam a sacris Canonibus eis datam , & deinde de triennio in triennium iuxta formam sacrorum Canonum iam praedictam.

Clemens, &c. Pastoralis cura sollicitudinis nobis diuinitus super cunctas Christiani populi nationes iniuncta , nos vigilare , remediis subiectorum eorumdem periculis obuiare , ac scandala remouere compellit , sane quam ex constitutione * fe. re. hō. pap. p. 8. nostri , quae incipit : Clericos laicos : & ex declaratione seu declarationibus ex illa postmodum subsecutis nonnulla scandala , pericula magna , & incommoda grauia sunt secuta , & ampliora sequi , nisi cleri remedio succurratur , praesumitur verisimilis in futurum , nos de consilio fratrum nostrorum constitutionem & declarationem , seu declarationes praedictas , & quidquid

* f. felicis
recorda-
tionis Bo-
nifacii pa-
pe VIII.
praedecef-
soris

ex eis secutum est vel ob eas penitus reuocamus, & eas habere volumus pro infectis, volentes & firmiter statuentes illud contra quoscumque laicos exigentes seu extorquentes ab ecclesiis ecclesiasticisque personis tallias seu collectas, aut exactiones quascumque, & contra dantes ad id faciendum auxilium, consilium vel fauorem, nec non circa præstandas subuentiones laicis ab ecclesiarum prælatis, & aliis viris ecclesiasticis inuiolabiliter obseruari, quod super his a prædecessoribus nostris in Lateranensi & generali Concilio, quæ nos, sub obtestatione diuini iudicii præcipimus obseruari, districte salubriter est prouisum.

Data * Lud. Kalendis Februarii, pontificatus nostri * anno secundo. * Log. dani.

HÆ SVNT CONSTITVTIONES DOMINI

*Conradi venerabilis archiepiscopi ecclesiæ Saltzburghensis,
de contractibus matrimonialibus.*

CONTRACTIBVS matrimoniorum, qui nonnunquam contra eorundem honestatem, ac iuris prohibitionem in graue animarum periculum clandestine celebrantur, salubriter occurrere cupientes, prioribus statutis super hoc editis adiicimus, & de consilio sacre Synodi statuentes irrefragabiliter ordinamus, vt quancumque sponsalia seu matrimonia contrahuntur, non minus quam sex personæ honestæ, ac fide dignæ de vicinia & saltem parochia amborum, vel vterius contrahentium, aut loci, in quo contractus agitur; inter quas ad minus tres virilis sexus habeantur, & in ipso contractu debent pro testibus adhiberi, quæ non sunt de contrahentium familia, vel eisdem in vna domo cohabitantes, seu domus, in qua fit contractus huiusmodi, inquilinæ. Quod si secus fuerit attentatum, contrahentes, operam dantes, siue scienter præsentiam exhibentes, & sponte in suis domibus hæc fieri patient-

ANNO
CHRISTI
1510.

patientes, sententiam excommunicationis, quam & in his scriptis in eos ferimus, incidant ipso facto, in quos etiam alia pro iusto nostri motus arbitrio animaduerti poena, quæ plus timeatur, volumus & debemus: quam sententiam absolutionis nobis duximus referendam. Volumus etiam vt post contracta quocumque modo sponsalia vel matrimonia, ipsi contrahentes, vel aliqui de ipsorum mandato speciali, contractum huiusmodi infra mensem, a die eiusdem numerandum, plebano vel plebanis ipsorum contrahentium, seu, si copia ipsorum haberi non poterit, vicariis eorumdem duabus vel tribus personis idoneis presentibus debeant publicare. Contrauenientes sententia excommunicationis, quam in his scriptis pronuntiamus, inuolui volumus ipso facto; alias pro excessu grauitate per nos acrius puniendos, eorumdem absolutione nobis libere referuata.

De clericis officialibus.

Iuris vestigiis inhærentes, in hac sacra Synodo denuntiamus publice, & sub poena clericalis priuilegii prohibemus, ne clerici religiosi vel sæculares, cuiuscumque ordinis vel prælaturæ, procuraciones sæculares, sub quibuscumque principibus vel aliis laicis assumant, seu ante assumptas retinere præsumant, nec sub nomine pignoris, vel quocumque colore quæsito, sint actores, procuratores, conductores, iustitiiarii, vicecomites, præpositi, administratores, officiales, quocumque vocentur nomine, in ciuilibus, vel ministri: quia nemo militans Deo se debet negotiis sæcularibus implicare. Si qui vero iuris & nostræ prohibitionis transgressores hæc vel aliquid horum de nouo assumpserint, seu ante assumpta non deposuerint statim per omnia & in totum, ipso iure, sententiam excommunicationis incurrant, absolutione nobis, si digne poenituerint & satisfecerint, referuata. In qua excommunicatione si per mensem animo perstiterint indurato, ipsos extunc a beneficiis, dignitatibus, personatibus & administrationibus ecclesiasticis quibuscumque ac omni priuilegio clericali exutos & priuatos esse volumus ipso facto, nec ad ea vel similia in posterum aliquatenus admittendos; punitionem illorum qui ante hanc nostram

2. Tim. 2.

ordinationem, quam extra Saltzburgensem, Chymensem, Bambergensem, Gaizensem archidiaconatus extendi ad præsens volumus, huiusmodi prohibita illicite gerere præsumpserint, nostræ distinctionis iudicio referuantes.

Licet contra quosdam sub vagorum scholarium nomine discurrentes, scurriles, maledicos, blasphemos, adulationibus importune vacantes, qui se clericos in vituperium clericalis ordinis profitentur, nonnulla pio zelo pro salubri eorum correctione emanauerint instituta; ex his tamen nullus fructus aut modicus iam prouenit, publice nudi incedunt, in furnis iacent, tabernas, ludos & meretrices frequentant, peccatis suis victum sibi emunt, inueterati sectam suam non deserunt, sic vt de eorum correctione nullus remaneat locus spei. Ideoque prioribus statutis pro salute animarum suarum, quam quærimus, saluis, adiicimus & denuntiamus in hac sacra Synodo, sub pœna priuilegii clericalis publice prohibentes, ne quis sectam vagorum scholarium reprobam assumat, seu in ea permaneat, vel eam exercere præsumat. Alioquin eos, qui huiusmodi sectam ante hanc nostram constitutionem temere assumptam infra mensem a tempore promulgationis eiusdem constitutionis numerandam penitus non dimiserit, & illos, qui nunc assumere præsumpserint, ipso facto statim omni priuilegio clericali exui præcipimus & nudari, volentes, vt quandocumque a monasteriis, ecclesiis, vel clericis, cuiuscumque rei importuni aut violenti fuerint exactores, ipsis eisdem liceat nostra auctoritate capere, inuocato ad hoc, si opus fuerit, brachio seculari, & eos captos nobis vel archidiaconis nostris assignari volumus, nostro carceri, vt nobis videbitur, includendos, vt sic creatus omne excludat priuilegium in his, quos uilitas vitæ eo nec frui patitur nec gaudere.

ANNO
CHRISTI
1310.

MITIGATIO SEV MVTATIO

pœnæ super capitulum,

Contractibus matrimoniorum.

SALVTI animarum paterna sollicitudine cauere volentes, constitutionem de clandestinis matrimoniis dudum per nos editam, quæ incipit, Contractibus matrimoniorum, &c. taliter ex certis causis duximus moderandam.

Hæc moderatio, seu mitigatio non est in codice Canoniano.

Tollimus quidem, & sublatam esse decernimus, pœnam excommunicationis, quoad omnes articulos constitutionis eiusdem, & quod statutum ipsum alias sub vi præcepti maneat in vigore suo; absolutionem autem illorum, qui ante sublationem huiusmodi pœnam incidunt, eandem committimus plebanis, vt eisdem, & qui in posterum contra constitutionem prædictam venerint, iniungant stare ad modum pœnitentium ante fores ecclesiæ tribus diebus dominicis, vel festiuis, quando maior adest populi multitudo, eosque, qui in hoc contumaces extiterint vel rebelles, puniant ipsi plebani pro facultate cuiuslibet, in aliqua pœna pecuniaria competenti, custodi ad fabricam nostræ ecclesiæ cathedralis Saltzburgi sub certo testimonio assignanda. Et quod circa eosdem plebanos in singulis capitulis & Synodis tam nostris, quam archidiaconorum nostrorum, de hoc inquisitio diligens habeatur, & ad nostram notitiam perferatur plebanorum negligentia in hac parte.

CONCILIVM MOGVNTINVM,
QVO SVB PRÆSIDIO PETRI MOGVNTINI
archiepiscopi iussu pontificis tractata est causa Templariorum, anno Domini MCCCX. tempore Clementis papæ V.

NOTA.

^a *Concilium.*] Qua occasione quaque de causa hæc Synodus Moguntinæ congregata, & quid in ea gestum fuerit, ex manuscripto quodam codice Nicolaus Serarius lib. 5. in historia Petri archiepiscopi

Causa & acta habiti Concilii.

Concil. Tom. 28.

Ttt ij